

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی
عنوان:

مقایسه عملکرد جنسی و برخی عوامل مؤثر بر آن در زنان با و

بدون سرطان پستان

نگارش:

سعیده شریعت نژاد

استاد راهنما:

دکتر نسرین فولادی

استاد مشاور:

دکتر فیروز امانی

مهر ماه ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: ۰۸۲۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان

مقایسه عملکرد جنسی و برخی عوامل مؤثر بر آن در زنان با و

بدون سرطان پستان

نگارش:

سعیده شریعت نژاد

استاد راهنما:

دکتر نسرین فولادی

استاد مشاور:

دکتر فیروز امانی

مهر ماه ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: ۰۸۲۶

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب سعیده شریعت نژاد دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
تأیید می‌نمایم که :

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای خانم دکتر
نسرین فولادی بوده و بوسیله **خودم** انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران
بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل
ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها
و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و
ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری
اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of
Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و
مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است
با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر نسرین فولادی
استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی اساتید راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم

به نام آنکه جان را فکرت آموخت خدای را بسی شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیب ساخته تا در سایه‌ی درخت پر بار وجودشان بیاسایم و از ریشه‌ی آن‌ها شاخ و برگ گیرم. والدینی که بودنشان تاج افتخاری است بر سرم و نامشان دلیلی است بر بودنم چرا که این دو موجود مقدس پس از پروردگار، مایه‌ی هستی ام بوده‌اند، دستم را گرفتند و در این وادی پر از فراز و نشیب زندگی، چگونه راه رفتن را به من آموختند. همسر عزیزم که سایه مهربانیش سایه سار زندگی ام می‌باشد، او که اسوه صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود. خواهرم که همواره در طول تحصیل متحمل زحماتم بود و وجودش مایه دلگرمی و آرامش من می‌باشد.

آموزگارانی که برایم زندگی و انسان بودن را معنا کردند.

حال این برگ سبزی است تحفه‌ی درویش تقدیم به آستان آنان...

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان

،حق او را گزاردن نتوانند. اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم، بر خود لازم می دانم که از استاد راهنمای محترم سرکار خانم دکتر نسربن فولادی و استاد مشاور گرانقدر جناب آقای دکتر فیروز امانی به خاطر راهنماییهای ارزشمند نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه
۳.....	۱-۱- مقدمه و بیان مسئله
۵.....	۱-۲- تعریف واژه ها
۵.....	۱-۲-۱- عملکرد جنسی
۶.....	۱-۲-۲- اختلال عملکرد جنسی:
۶.....	۱-۲-۳- سرطان پستان:
۷.....	۱-۲-۴- تصویر بدنی:
۷.....	۱-۲-۵- عوامل مؤثر بر عملکرد جنسی:
۸.....	۱-۳- اهداف
۸.....	۱-۳-۱- هدف کلی مطالعه
۸.....	۱-۳-۲- اهداف اختصاصی
۹.....	۱-۳-۳- اهداف کاربردی
۹.....	۱-۴- فرضیات/سوالات
	فصل دوم: بررسی متون
۱۱.....	۲-۱- سرطان
۱۱.....	۲-۱-۱- سرطان پستان
۱۲.....	۲-۱-۲- تقسیم بندی سرطان پستان:
۱۵.....	۲-۱-۳- عوامل مستعد کننده سرطان:
۱۵.....	۲-۱-۳-۱- سابقه خانوادگی:
۱۶.....	۲-۱-۳-۲- رژیم غذایی، چاقی و الکل:
۱۷.....	۲-۱-۳-۳- عوامل تولید مثلی و هورمونی:
۱۸.....	۲-۱-۳-۴- سابقه سرطان:

۱۸	..... ۲-۱-۴ تشخیص
۱۹	..... ۲-۱-۵ درمان
۱۹	..... ۲-۱-۵-۱ انواع جراحی:
۲۰	..... ۲-۱-۵-۲ پرتودرمانی:
۲۱	..... ۲-۱-۵-۳ شیمی درمانی:
۲۲	..... ۲-۱-۵-۴ هورمون درمانی:
۲۳	..... ۲-۱-۶ راههای پیشگیری و غربالگری
۲۴	..... ۲-۲ اختلال عملکرد جنسی
۲۶	..... ۲-۲-۱ انواع اختلالات عملکرد جنسی
۳۰	..... ۲-۲-۲ روشهای درمانی موثر برای اختلالات عملکرد جنسی:
۳۱	..... ۲-۳ سرطان پستان و اختلالات جنسی
۳۴	..... ۲-۴ تصویر بدنی
۳۵	..... ۲-۵ بررسی متون

فصل سوم: مواد و روش کار

۴۰	..... ۳-۱ نوع مطالعه
۴۰	..... ۳-۲ جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری
۴۱	..... ۳-۳ روش گردآوری اطلاعات
۴۴	..... ۳-۴-معیارهای ورود به مطالعه
۴۴	..... ۳-۵-معیارهای خروج از مطالعه
۴۴	..... ۳-۶-ملاحظات اخلاقی
۴۵	..... ۳-۷ محاسبات آماری

فصل چهارم: نتایج

۴۹	..... ۴-۱ توزیع سنی افراد
۵۰	..... ۴-۲ توزیع تحصیلات افراد
۵۱	..... ۴-۳ توزیع شغل افراد

۵۲	۴-۴- توزیع شغل همسر افراد
۵۲	۴-۵- توزیع قاعدگی افراد
۵۳	۴-۶- توزیع نوع جلوگیری افراد
۵۴	۴-۷- بررسی مرحله تشخیص بیماران
۵۴	۴-۸- وضعیت اقتصادی افراد
۵۶	۴-۹- بررسی معیار های عملکرد جنسی افراد مطالعه
۵۷	۴-۱۰- بررسی معیار های تصویر بدنی گروه بیماران
۵۹	۴-۱۱- مقایسه تصویر بدنی بیماران با سطح تحصیلات
۵۹	۴-۱۲- مقایسه تصویر بدنی بیماران با اشتغال بیماران
۶۰	۴-۱۳- مقایسه تصویر بدنی بیماران با تحصیلات همسر بیماران
۶۱	۴-۱۴- مقایسه تصویر بدنی بیماران با مرحله تشخیص سرطان پستان
۶۲	۴-۱۵- بررسی همبستگی میان ابعاد تصویر بدنی
۶۳	۴-۱۶- مقایسه عملکرد جنسی و تصویر بدنی بیماران با نوع عمل جراحی

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۰	۵-۱- بحث
۷۶	۵-۲- محدودیت ها
۷۷	۵-۳- جمع بندی و نتیجه گیری
۷۸	۵-۴- پیشنهادات
۷۹	منابع

فهرست جداول

- جدول ۱-۳ متغیرها ۵۰
- جدول ۱-۴ مقایسه سنی افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۳
- جدول ۲-۴ مقایسه تحصیلات افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۴
- جدول ۳-۴ مقایسه اشتغال افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۵
- جدول ۴-۴ مقایسه اشتغال همسر افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۶
- جدول ۵-۴ مقایسه قاعدگی افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۷
- جدول ۶-۴ مقایسه نوع جلوگیری افراد در دو گروه مورد مطالعه ۵۸
- جدول ۷-۴ بررسی مرحله تشخیصی بیماران ۵۹
- جدول ۸-۴ مقایسه وضعیت اقتصادی افراد در دو گروه مورد مطالعه ۶۰
- جدول ۹-۴ بررسی معیار های عملکرد جنسی در دو گروه مورد مطالعه ۶۱
- جدول ۱۰-۴ بررسی معیار های تصویر بدنی افراد گروه بیمار ۶۲
- جدول ۱۱-۴ مقایسه تصویر بدنی بیماران با سطح تحصیلات ۶۳
- جدول ۱۲-۴ مقایسه تصویر بدنی بیماران با اشتغال بیماران ۶۴
- جدول ۱۳-۴ مقایسه تصویر بدنی بیماران با تحصیلات همسر بیماران ۶۵
- جدول ۱۴-۴ مقایسه تصویر بدنی بیماران با مرحله تشخیص سرطان پستان ۶۶
- جدول ۱۵-۴ بررسی همبستگی میان ابعاد تصویر بدنی ۶۷
- جدول ۱۶-۴ مقایسه عملکرد جنسی و تصویر بدنی بیماران با نوع عمل جراحی ۶۸

فهرست علایم اختصاری

FSFI: Female Sexual Function Index

BIBCQ: Body Image after Breast Cancer Questionnaire

LCIS: Lobular Carcinoma In Situ

DCIS: Ductal Carcinoma In Situ

BRCA: BREast CAncer gene

BMI: Body Mass Index

مقایسه عملکرد جنسی و برخی عوامل مؤثر بر آن در زنان با و بدون سرطان پستان

چکیده

زمینه: سرطان پستان شایعترین سرطان در بین زنان بوده و بالاترین میزان مرگ را در بین زنان سراسر جهان به خود اختصاص داده است. از جمله مشکلاتی که با پیشرفت درمان در بیماری سرطان پستان مطرح می گردد، مسایل مربوط به کیفیت زندگی است. این بیماری به دلیل تحلیل قوای بدنی، کاهش توانایی انجام فعالیت های روزمره، بستری شدن بیمار و افسردگی ناشی از آن می تواند عامل مهمی در ایجاد مشکلات جنسی باشد. از انجایی که سرطان پستان شایعترین سرطان درگیر کننده در خانمها است و یکی از مهم ترین اندام های جنسی بانوان را درگیر می کند. لذا بررسی مشکلات مربوط به روابط جنسی و زناشویی در مبتلایان به سرطان پستان از اهمیت فوق العاده برخوردار است، لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان و نوع اختلالات عملکرد جنسی و برخی عوامل مؤثر بر آن در این بیماران و مقایسه ی آن با زنان سالم طراحی گردید.

هدف: تعیین عملکرد جنسی و برخی عوامل مؤثر بر آن در زنان با و بدون سرطان پستان

مواد و روش کار: این مطالعه از نوع مورد شاهدهی (case control) است. در کل روی ۸۰ زن سالم و ۸۰ زن بیمار با سرطان پستان تحت درمان وارد مطالعه شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه شاخص عملکرد جنسی زنان (female sexual

function index-FSFI) و پرسشنامه تصویر بدنی بعد از سرطان پستان (BIBCQ) جمع آوری شدند.

یافته ها: ۱۶۰ نفر وارد مطالعه شدند که به دو گروه ۸۰ نفره (سالم و بیمار) تقسیم شدند. میانگین سنی گروه سالم ۳۸/۴۱ سال با انحراف معیار ۷/۲۹ سال و میانگین سنی گروه بیمار ۳۹/۴۶ سال با انحراف معیار ۵/۴۶ سال بود. از متغیرهای عملکرد جنسی؛ میل جنسی، تحریک روانی، رطوبت، رضایت مندی و درد جنسی در دو گروه مبتلا و سالم اختلاف معنی داری را نشان داد ($P=0/001$). میان شاخص ارگاسم در دو گروه اختلاف معنی داری به دست نیامد ($P>0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به نمرات بدست آمده از اختلال در عملکرد جنسی نشاندهنده این موضوع است که هر دو گروه دارای اختلال در عملکرد جنسی بودند اما اختلال در عملکرد جنسی در بیماران بیشتر از افراد سالم، است. همچنین با توجه به میانگین نمرات بدست آمده در خصوص تصویر بدنی بیماران، نتایج حاکی از وجود تصویر بدنی منفی نسبت به خود می باشند. این یافته در بیماران با تحصیلات بالاتر، نمره بالاتری را داشت که نشان دهنده ی میزان بالاتر نگرانی از تصویر بدنی در این گروه از افراد است. همچنین در بیمارانی که شاغل بودند، نمره بالاتری نسبت به بیماران بیکار و خانه دار به دست آمد و نشان داد بیماران شاغل نگرانی بیشتری در رابطه با تصویر بدنی خود دارند.

کلمات کلیدی: عملکرد جنسی، تصویر بدنی، سرطان پستان.